

Redacție și Administrație :

Cernăuți

strada Treimeii Nr. 14,
unde sînt a se trimite tot
felul de scrisori, cereri și
bani.

Epistole nefranțate nu se
primesc.

LUPȚA

Prețul de abonament :

Un an . . . . 2.— cor.

Jumătate de an . 1.— "

Un număr . . . 14 bani

Apare :

în întâia Duminică a fie-
cărei luni.

Organul partidului social-democrat din Bucovina.

„Muncitorii din toate țările uniți-vă !”

A apărut

„Calendarul Munceii“

care prin bogăția articolelor, pe cari le cuprinde, va fi o adevărată comoară, un izvor nesecat de cunoștință pentru toți muncitorii. Datoria fie-cărui din noi este, să avem acest calendar. Să nu cumpărăm decî nimeni calendarele pline de venin, scoase de ciocoi și de stăpîni spre amăgirea poporului muncitor sub nume de „poporale“. Cu toate că

„Calendarul Munceii“

e atît de bogat în materie și ilustrații (icoane) frumoase totu-și prețul lui e numai : **30 bani (15 cruceri).**

Cu trimiterea prin poștă de la redacția „LUPTEI“, Cernăuți, strada Treimeii 14 :

Un calendar : 35 bani ; cinci calendare laolaltă procurate : 1 coroană 50 bani.

Scumpetea și pricina ei.

Cu fie-care zi, ce trece, traiul omului în țară și întreagă împărăție devine tot mai greu. Nu destul, că poporul muncitor e stors și supt pîn la cel de pe urmă strop de sînge de boieri, fabricanți, cămătari, cîrșmari și de alte lipitori, el mai trebuie să suspine sub povoaara grea a scumpetei, care îl apasă în timpul de față.

Prețurile alimentelor (mărfurilor de hrană) cresc mereu și au ajuns azi o înalțime ne mai pomenită, încît păturiile large ale poporului nu le mai pot plăti. Asta o știe și o simte fie-care, dar nu o știe ori-care, cine îi de vină, că-i așa.

Vina îi a guvernului (a stăpînirii), a parlamentului (a sfatului împărăției) și a consiliilor comunale. Și că îi așa, noi vrem să o dovedim.

Știm bine, că înalțimea prețului unei marfe se îndreaptă după aceea, cît din marfa anumită e scos la vînzare și numai dacă avem prisos de ea, o putem și cumpăra eftin. Cum însă poate să fie la noi carnea și pinea eftină, dacă stăpînirea oprește aducerea bucatelor și vitelor din țările învecinate, precum România și Rusia, cu desăvîrșire, ori pune pe ele vamă alit de mare, încît nu le mai vine la socoteală vînzătorilor din țările numite a introduce marfa lor la noi. Să vedem acum, cum s'a urcut vama cu vremea și s'a îngreuiat astfel traiul celor fără avere.

	1865	1882	1906
Se plăteea vamă, în anul :			
pe 100 chilogr. de grîu .	1 cor. 40 b.	— cor. 30 b.	6 cor. 30 b.
„ „ „ „ „ seacă	1 „ 40 „	— „ 30 „	5 „ 30 „
„ „ „ „ „ orz .	— „ 72 „	1 „ 50 „	2 „ 80 „
„ „ „ „ „ ovăs .	— „ 72 „	1 „ 50 „	4 „ 80 „
„ „ „ „ „ făină .	3 „ 20 „	7 „ 50 „	15 „
Vama pe grîne — putem așa dar zice — s'a încîncit de la anul 1865 și pînă în anul 1906.			
Dar și cu vama pe vite nu stăm mai bine.			
Se plăteea vamă, în anul :	1878	1887	1906
pe bou	8 cor. — b.	30 cor. — b.	72 cor. — b.
„ vacă	3 „ —	6 „ —	45 „ —
„ juncan sau juncă .	1 „ 50 „	6 „ —	30 „ —
„ vițel	— „ 80 „	3 „ —	10 „ —
„ oaie	— „ 60 „	1 „ —	6 „ —
„ mascur	4 „ —	6 „ —	22 „ —

Putem așa dar zice, că vama pe vite în anul de față e de zece pînă douăzeci de ori mai mare de cît vama plătită cu 28 de ani înainte.

Pe linga toate acestea trebuie încă de băgat de seamă, că creșterea vitelor în țară la noi a mers înapoi. Și de ce oare? Lămurire și răspuns căpătăm noi, de privim, cum stăm cu fînăturile și pășunile. În anul 1878 cuprindeau fînăturile împărăției 3 milioane, 324 mii, 730 de hectare, pășunile 4 milioane, 584 mii, 739 hectare. În anul 1897 — mai puțin deci de cît 20 de ani în urmă — au scăzut întinderea fînăturilor cu 252 mii de hectare, iar pășunile cu 1 milion, 929 mii 367 de hectare.

În schimb însă s'au mărit terenurile pentru vînat ale marelor noștri boieri cu 300 mii hectare. Pe locuri unde odinioară se facea fîn sau pășteau vitele, azi ciocoi se întrec la vînătoare.

Ce înjurare rea au toate acestea — închiderea granițelor, urcarea vămii, strîmtoarea fînăturilor și a pășunilor — asupra traitului, reiesă din faptul, că ni lipsește azi în Austria 1 milion 500 mii de capete de vită, ca să poată fi săturate cererile norodului după carne; ast-fel nici nu ne putem mira, că carnea s'au scumpit grozav.

Se naște acum întrebarea, cu ce scop a închis stăpînirea granițele? Răspunsul nu-i prea greu: ea vrea ast-fel să înlăture concurența (întrecerea cu prețul de vînzare) țărilor străine învecinate, ca să poată vinde boierii noștri pinea și vitele mai scump și să se îmbogățească ast-fel pe spinarea poporului. S'ar putea însă zice, că și țaranul nevoieș, care ieri colea vinde cîte o vită, are folos din închiderea graniței. Asta însă nu-i adevărat. Folosul țaranului se pare numai că e folos, căci pe cît capătă el la vînzarea vitelor mai mult, pe atît — poate și mai mult — trebuie el să plătească mai scump, cînd îi nevoie, să cumpere pine sau grîne, care nu le are de ajuns, și cari s'au scumpit ca și vitele din pricina închiderii graniței.

După statistica oficială (socotelele stăpînirii) 80 la sută din toți țararii Austriei cumpără pine, faină sau grîne, ne avînd destul din pămîntul lor.

Lucrătorii străini.

De multe ori auzim ridicîndu-se învinovățiri în potrivă muncitorilor străini — că ei sînt pricina, pentru care lucrătorul băștinaș suferă și stă prost.

Chestia muncitorilor străini este cu desăvîrșire de însemnată. Așa fiind, cu mintea liniștită și fără de patimă să stăm puțin la vorbă și să o cercetăm cu de amănuntul.

A fost o vreme, cînd cerințele mărindu-se, s-a simțit nevoie de a face la noi în țară, ceea ce aduceam din străinătate. Afost deci lucru firesc, ca să se aducă lucrători și maiștri din afară. Salariul lor fiind mai bun, ca acolo, de unde ei veniseră, aceasta a făcut, că pe lingă dînșii, să mai vină și alții. Maiștrii și lucrătorii străini, neputînd lucra singuri au fost nevoiți, să învețe meșteșugul lor și pe lucrătorii noștri. Ceea ce s-a petrecut în o ramură de meșteșug, s-a petrecut mai în toate. Așa fiind, avem astăzi și lucrători băștinași și lucrători străini în toate ramurile. Fîndcă de multe ori se întîmplă, că în cutare sau cutare meșteșug, sînt mai mulți muncitori de cît este

De s'ar deschide așa dar granița către România, atînci drept că țaranii ar fi poate nevoiți, să vînză vitele mai cîtin, dar ar putea cumpăra pine și grîne, și mai cîtin. Închiderea granițelor nu-i deci de-fel în folosul țaranilor muncitori și muncitorilor de la orașe, ce numai și numai în folosul unei mîni de ciocoi și bogatași, cari din respecturi își dau toată silința, a opri deschiderea granițelor, cerută de poporul muncitor.

Rușine numai, că stăpînirea, care îi pusă să păzească binele în t r e g u l u î popor se opune acestor cereri drepte și se face ast-fel sluga ciocoilor, hrăniți ca și stăpînirea de minele mulțimei muncitoare. Ministrul de agricultură — și el boieri ca toți boierii — a cutezat chiar să zică, că cîl va fi el ministru, granițele nu se vor deschide. Ce-i pasă sbrudahniculul boier de necazul flămîndului popor.

Ce face însă parlamentul (statul împărăției), care îi mai presus de ori ce ministru, ce fac toți deputații cei trimiși la Viena de bieții țarani și lucrători muncitori, ca să fie ușurate nevoiele poporului? Nimic! Afară de acei 10 deputați social-democrați, nici unul n'au ridicat glasul său pentru deschiderea granițelor. Acești deputați rău voitori poporului — între ei și deputații romîni și cei-lalți din Bucovina — vin înaintea norodului cu viclenie, zicînd, că ei sînt îngrejiți, să nu aducă vitele întrate din România și alte țări la noi și boale de vite. Că vorbele acestea nu s'alta decît niște înșălăciuni, noi nici nu ne îndoim. Știut este, că vitele se pot aduce numai din locuri, unde nu s'boale. Și fiind că-i vorba de carne cîtină, social-democrații au dat chestiei acesteia o deslegare bună, sfătînd, să se zidească în apropierea nemijlocită a granițelor cîșăpii, unde s'ar putea junghia vitele, aduse de peste hotare, și numai carnea s'ar transporta prin toată împărăția, slîngerînd ast-fel lățirea boalelor de vite.

Dar deputații se fac, parecă nici n'aud sfaturile acestea. Și de ce oare? Fiînd că ei în mare parte ori

trebuință, străinii concurează*) pe muncitorii băștinași, cari, de multe ori, pentru a nu putea fi concurați, trebuie, pentru marea bucurie a stăpînitorilor, să coboare cîl de jos salariul lor. Din această concurență, firese lucru este, că nu folosește decît stăpînul, care un lucru de 3 coroane azi poate să-l capete cu 2 sau cu 1 coroană.

Lucrul ce se întîmplă la noi, se întîmplă și în alte țări. Așa de pildă în Franția, chestiunea concurenței muncitorilor Belgieni și Italiani, s-a adus de multe ori în cercetarea adunărilor de lucrători. În America, acelaș lucru.

Lucrătorii Americani se plîng de concurența, ce le-o fac muncitorii Chinezii. La noi este vorba mai cu samă de concurența muncitorilor galicieni și nemți.

Cum se vede dar, chestia este foarte însemnată. Care să-i fie dar dezlegarea firească, dreaptă și sigură?

Mai întîi de toate un lucru trebuie de băgat de seamă, cum că de această concurență, stăpînii nu se plîng de loc. Ba din contră, ei o aștă tot mai mult;

*) A concura pe alții însumă, a se goni alături de alții după același lucru sau folos.

însuși is boierii ori vrășmași ai poporului, aleși de acei bogați cu ajutorul dreptului de alegere rău, care îl avem în timpul de față și care dorim să-l schimbăm prin votul egal (glăsuirea de o potrivă pentru toți).

În loc să facă, cum sfătuesc deputații social-democrați — singurii deputați trimiși de muncitori la Viena și doritori bine poporului — deputații cei-lalți din potrivă au încuviințat ministrului de finanțe, să mai jupuiască din popor în anul viitor 70 de milioane de coroane, punind bir iară pe mărfuri de trebuință zilnică și hrană precum: zăhar, sare, tutun, naftă și altele; așa că în anul viitor traiul va fi și mai greu.

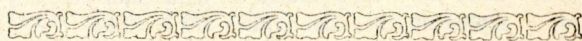
Dar și consiliile comunale is de vină de scumpetea, ce ne apasă. Ele ar putea măcar să aline traiul greu, înființând hale comunale pentru vânzarea carnei, care sa'r putea căpăta mai eflin prin jungărierea vitelor în căsăpii comunale și cumpărarea vitelor prin comună de-a-dreptul dela gospodari și boieri, fără vinzătorii mijlocitori, cari urcă în orice caz prețurile. Tot așa ar fi datorința comunilor, să se îngrijască de cuptoare comunale, în cari s'ar coace pine sănatoasă și eflină pentru popor.

Dar și consiliile comunale asta nu o fac, fiind că și în ele șed numai consilierii bogați și aleși de bogați, cărora nu li pasă de necazul nevoieșilor.

Și aici scăparea o putem numai atunci găsi, dacă vom schimba felul de alegere și se va introduce votul universal, egal (glăsuirea obștească, de o potrivă pentru toți) și pentru comună.

Vedeți deci cum toate neajunsurile, cari ne apasă — pină și scumpetea în timpul de față — stau în strinsă legătură cu felul rău de cirmuire, care îl avem noi azi, cum în parlamentul (sfatul) din Viena așa și în comună. Și veți pricepe dar, de ce noi social-democrați ne luptăm cu atita rîvnă și jertfe pentru

dobîndirea votului universal, egal în parlament, dieta țării și în comună. Căci numai prin ast-fel de glăsuire pot intra aleșii poporului muncitor în sfaturile numite și vor putea pune mîna pe cirmuirea obștimei, prefacînd și deregînd toate spre folosul lumii muncitoare, scăpînd-o de jugul boieresc și domnesc, ce ne apasă azi greu.

Ciocoii împotriva reformei electorale.

Parlamentul din Viena, care se disparte în camera deputaților și în camera boierilor, lucră neîntreput la reforma electorală, adică la legea cea nouă de glăsuire: votul universal, egal. În camera deputaților legea asta nouă, prin care fiecare cetățean capătă același drept de glăsuire, s'a primit cu 194 glasuri împotriva a 63.

Cu parere de rău trebuie însă constatat, că și legea asta, pe lîngă multe alte nedreptăți împotriva muncitorilor, are una îndreptată contra unei națiuni întregi.

Rutenii galițieni, o nație de muncitori, care hrănește cu sudoarea sa întraga șleahță leșească, n'au căpătat mai mult decît 28 de deputați, de și la număr ei is de o potrivă cu Leșii, cari au 78 de mandate. Așa că 102.000 de Ruteni v'or alege un deputat în vreme ce 52.000 de Leși v'or alege și ei unul. Asta nedreptate strigătoare la cer îi pata cea mai urită a reformei noue.

Acuma legenoauă, votată de camera deputaților, mai trebuie să fie votată și de camera boierilor, ș' apoi deabia ea poate fi întărită și de împărat. Dar boierilor nu li prea place legea asta, dorită de popor, căci știu ei bine, că cu dînsa v'a apune steaua ciocoilor și v'a resari soarele dreptății.

căci prin această luptă dintre muncitorii băstinași și cei străini, ei pot să eflinească prețul muncii și să facă bogății mai repede.

Alt lucru, care trebuie de vîrit în minte este, că după legile țarei, nu al dreptul și nici nu se cade, să gonești pe acești străini.

Ce rămîne dar de făcut? Un lucru foarte ușor.

În loc ca lucrătorii romîni și cei alți lucrători băstinași, să se certe cu lucrătorii străini, în loc să se concureze, scoborînd prețul închirierii muncii, ei sînt datorii, a se uni cu muncitorii străini și odată uniți, să nu se mai concureze, ci dinpotrivă, să si-lească pe stăpîni, ca pe de oparte, să mărească salariile, iar pe de altă parte să micșoreze orele de muncă, așa că toți muncitorii să poată găsi de lucru.

Iata dar chestiunea dezlegată. Și acest lucru este și în interesul muncitorului străin ca și în folosul muncitorului băstinaș. În interesul muncitorului străin, căci el, străin de țară, fără rude, ca să-l ajute, fără nici un sprijin, mai mult suferă, cînd nu are de lucru sau cînd salariul nu-i ajunge, pentru a-și hrăni familia.

În interesul muncitorului romîn, căci dezbinarea

e o slăbire a clasei muncitoare în lupta ei cu clasa stăpînitoare.

Și așa fiind chestia, acum ușor se vede, că nu lucrătorii străini sînt vinovați și că vinovați sînt stăpîinii, ari caută, să aște dușmănia romînilor contra străinilor, ca prin această dușmănie ei să poată trăi mai bine și mai ușor jupuind și pe unii și pe alții.

Proba cea mai bună e, că ei, cari spun necontenit muncitorilor, să fie patrioți, să urască pe străini, să nu vină în legătură cu ei, se folosesc de munca străinilor.

Boierii și stăpîinii noștri patrioți nu se sfiesc, să aducă lucrătorii străini în lucru la ei, cînd lucrătorii străini ar fi mai ieftini. Ei nu țin seamă de naționalitate și noi să ținem?

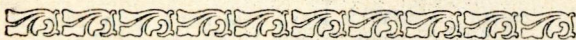
Exploatarea (tragerea de folos) a stăpînilor este internațională (fară deosebire de neam) tot așa trebuie să fie și apărarea celor exploatați. E lucru ușor de înțeles.

Muncitorii au tot interesul, să se unească intrun singur frățesc trup. Altfel nici o mișcare a lucrătorilor nu poate să izbîndească. Așa azi, dacă lucrătorii

Ei se opintesc decî din resputeri, să o împiedice, cu toate, că întregul popor și chiar împăratul însuși o cer.

Boierii, care's puși la pîndă, că nu cum-va poporul resvrătit să ceară legi inpotriva voinței împăratului, ei, cari oricînd strigă în gura mare, că ei sînt slugile cele mai credincioase a împăratului; ei își arată de o dată arama și latră cătră stăpînul lor. S'a pomenit soiu mai scirnav de dulăi?!

Dar noi, poporul muncitor, ce hrănim pe toți, nu ne prea infricoșăm de lătratul acestor dulăi fără dinți. Ne-a ramas să facem una — la care ori cînd sîntem gata — să nu li dăm o zi două de mîncat, ai să vezi cum s'or îmblinzi!

Știri mărunte.

Din Basarabia ni vine nouă, Romînilor, o știre inbucurătoare. Revoluția măreață și datătoare de drepturi a adus și Romînilor Basarabeni drepturi naționale. „Basarabia“, gazeta romîna din Chișinău, tipărită cu slove cirilice, aduce știrea, că guvernul rusesc a incuviințat înția tipografie romîna, unde se vor tipari de acuma înainte cărți romînești, cari pînă nu demult erau de-fel oprite în țara rusească. Totodată s-au introdus în unele școli limba romîna, care pînă acum a fost gonită din ori ce școală din Basarabia. Pentru noi muncitori social-democrați vestea astă are însemnare deosebită, știm noi doară, că tovarășii noștri de idei și de muncă din Rusia, fie ei de ori-ce nație, cari pășesc și se jertfesc în fruntea revoluției, au parte și la dobînda asta națională romîna. Romîni democrați din Basarabia însă vor știe, unde's amicii lor și care tabără trebuie sprijinită.

romîni dintro breaslă s-ar pune în grevă (ștraic) pentru a-și îmbunătăți starea, îndată patronii (stăpînii) vor putea chema pe lucrătorii străini, cari strînși cu ușa de foame, vor trebui să se facă vînzătorii fraților lor. Dinpotrivă, cînd mîne lucrătorii străini s-ar mișca, îndată în locul lor ar veni lucrătorii romîni. Se vede dar lămurit, că scăparea nu este în dușmănia unora cu alții, ci în inprietenirea și unirea, întrun singur puternic mînuchi, al tuturor muncitorilor din țară fără deosebire de neam și religie. Și lucrul este atît de adevărat, că niți stăpînii nu fac această deosebire. Ei ori jupuesc pielea lucrătorului neamș, ori pielea muncitorului romîn, pentru dînșii atunci e bine, cînd o jupuesc mai cu folos.

Muncitorii dar să nu se oprească numai la înția vedere. Dînșii trebuie să pătrunză în miezul lucrurilor și atunci se vor lămuri cu prisos, că nu este decît în nefolosul lor, de a se certa cu muncitorii. Scăparea lor stă în unirea tuturor muncitorilor din țară.

Tot cel ce muncește, fie neamș, rus, poleac, evreu sau romîn, este jupoiat și furat de munca lui. Pentru a scăpa de această stare, rămîne ca jupoiații să se stringă la un loc în syndicate (societăți pentru muncitori) și să nu se mai lase a fi bătuți și furati de stăpînii, unul prin ajutorul celorlalți.

O adunare în chestia scumpetei a avut loc Joi 29 (16) Novembre în sala primăriei din Cernăuți. Sala era bucsită de muncitori, încît mulți au trebuit să se întoarcă a casă, ne mai aflînd loc. Au vorbit tovarășa Dr. Tatiana Grigorovici nemțește, tov. George Grigorovici romînește și tov. Metodie Ogradnik rutenește. Toți au vorbit în sensul articolului tipărit în numărul de față al „Luptei“; mai cu seamă fura viu primite frasele îndreptate inpotriva ticăloșilor boierii, cari ni scumpesc pinea și ne amăresc traiul. In sfârșit a fost votată într'un glas o rezoluție, în care se cere de la guvern cu tot adinsul deschiderea graniților și de la comună purtare de grijă pentru carne eftină și zidirea unei căsăpii în Nouăsulița, la hotarele Romîniei și Rusiei. Ast-fel de adunări au fost septemînele trecute mai în toate orașele mai mari ale împărăției.

Un hoțoman de ale lui Trichter s'a furișat zilele trecute într'o casă, unde se așezau sobe de muncitorii noștri cînștiți, organizați și sfărîmînd o-lanele sobilor a furat cite-va porțițe de la sobe. S'au și găsit deja de poliție în locuința hoțului porțițe și olane de la firma Gelbart Aferim „lucrători“ are Trichter și frumoasă organizație îi și aceea, careia opartine tîlhăroiul acela. Frumoși frați de cruce, cu Trichter ca popă în frunte. Unu-i pus la recoare, cei mulți înainte!

Gogomăni sau mișelii. Nouă nu ni prea pasă de cearta între „Apărarea Națională“ și „Voința Poporului“, dar drept să spunem, atita gogomăni, ca în „Apărarea“, demult nu am citit. In numărul 20 al „Apărării“ însă coconașii colaborători, cari zilnic la Andrușca trag la coniacuri și se indoapă cu icre negre, se obraznicesc ași bate joc de poporul nevoieș, zicînd, că democrații taxează pișcatul foamei de cea mai cumplită pacoste sub soare. Apoi știm noi, că pe coconașii acestea nicicînd nu le doare foamea muncitorului. Totuși mișelia asta nu trebuie uitată. Au numai noroc coconașii, că fițuca lor de „Apărare“ de fel nu-i citită de popor, alt-fel ar căpăta ei un respuns sdravăn tipărit în pielea — sau mai bine zis pergamentul — lor ciocoiesc.

Editor și redactor responsabil: George Grigorovici.

„Romînia Muncitoare“

Organul partidului socialdemocrat

----- din Romînia. -----

Apare în fiecare săptămînă.

Un an întreg 8 lei.

Redacția: București, Strada Blănari 20.

Cătră cititori!

Căutați de găsiți cititori noi pentru „Lupta“, cari să-o procure, sprijinind-o ast-fel.

Toate nemulțumirile și plîngerile voastre trebuiesc aduse la cunoștința „Luptei“!